

VERSLAG WERKCONFERENTIE OCW OVER SAMENWERKING TUSSEN DE OMROEP EN DE CULTURELE SECTOR

9 juni 2008 - OCW, Barcelonazaal

AANWEZIG:

Namens OCW:

- Marjan Hammersma, directeur MLB
- Ocker van Munster, directeur Kunsten

Presentaties:

- Kees Tukker, over AVRO's Cultuurshake en de samenwerking met de Museumvereniging en het UITburo
- Oscar van der Kroon, over Cultura
- Stijn Schoonderwoerd over de samenwerking tussen het Nationale Ballet en de NPS

Deskundigen:

- Edgar Lammertse, jurist OCW-MLB
- Tineke Bahlmann, collegelid Commissariaat voor de Media

Deelnemers debat:

- Ruud Bierman, Raad van Bestuur NPO
- Lennart van der Meulen, netcoördinator Nederland 2
- Willemijn Maas, directeur AVRO
- Joop Daalmeijer, directeur NPS
- Peter Schrurs, directeur VPRO

- Siebe Weide, Museumvereniging
- Margot Gerené, Nederlands UITburo
- Stijn Schoonderwoerd, Het Nationale Ballet
- Harry Kies, theaterproducent
- Bert Holvast, coördinator Cultuurformatie

Organisatie en verslag:

- Bart Hofstede, OCW, verslag
- Carine Eijsbouts, NPO, verslag

1. Marjan Hammersma en Ocker van Munster heten de aanwezigen welkom namens de minister. Het afgelopen jaar is er veel in beweging geweest: er waren beleidsbrieven van de minister, de aanbevelingen van de Commissie Cultuurprofijt, de brief van de Cultuurformatie aan de minister, de brief van de NPO aan de Commissie Cultuurprofijt over het Deltaplan kunstprogrammering. Ook waren er veel en nuttige contacten tussen OCW, de omroepen en de cultuursector. Van Munster zegt blij te zijn dat het onderwerp van de samenwerking tussen omroepen en culturele instellingen zo kort na zijn aantreden bij OCW al op tafel ligt.
2. Kees Tukker licht in zijn presentatie toe welke belemmeringen de AVRO is tegenkomen in de samenwerking met de cultuursector. Hij pleit voor versoepeling van de dienstbaarheidregels voor wat betreft samenwerking met de cultuursector. (Zie bijlage).
3. Oscar van der Kroon belicht hoe het rechtenprobleem voortdurend een rol speelt. Hij is voorstander van een eenmalige schadeloosstelling aan de hele sector in ruil voor een veel ruimer heruitzendingsregime. (Zie bijlage).
4. Stijn Schoonderwoerd vertelt hoe een voorlopige samenwerkingsovereenkomst tussen Het Nationale Ballet en het Nederlands Danstheater enerzijds en de NPS anderzijds op niets uitliep. (Zie bijlage).
1. Joop Daalmeijer betreurt het negatieve beeld dat Schoonderwoerd in zijn presentatie schetst van de NPS, en belicht de kant van de NPS in deze casus.

5. Vervolgens laten de twee deskundigen – Edgar Lammertse van OCW, en Tineke Bahlmann van het Commissariaat – hun licht schijnen over de gepresenteerde casussen. Lammertse onderschrijft de belemmeringen zoals die geschetst zijn door Tukker. Aansturen op een verruiming van de wet, of een soepeler interpretatie van wettelijke regels is volgens hem uit den boze. Bahlmann voorziet problemen bij het vaststellen van wat kunst en cultuur is, en van wat een culturele organisatie is. Verder wijst ze op het risico van concurrentievervalsing als gevolg van *exposure* en aandacht op radio en TV. De vraag zal altijd zijn of er iemand rijker van wordt. Geld dat De Nederlandse Opera (DNO) verdient gaat weer terug naar DNO. Artikel 55 over de bijdrage aan winst van derden gaat niet over gesubsidieerde instellingen, maar geldt wel voor André Rieu of Jan Smit. Verder moet steeds de vraag gesteld worden of er sprake van een markt is. De prijs moet marktconform zijn. Lammertse wijst erop dat programma's over cultuur (Cultuurshake, CE) er niet op gericht moeten zijn om er reclame voor te maken; recenseren mag wel. De publieke omroep is er ook niet om kaarten te verkopen. Het verkopen van voorstellingen mag niet. Bahlmann vult aan dat culturele instellingen zelf maar reclame moeten maken. Daalmeijer beschouwt het als een journalistieke plicht om van een voorstelling die je bespreekt, te vermelden waar en wanneer hij speelt. Volgens Lammertse mag er binnen redactionele kaders wel aangekondigd worden. Willemijn Maas vindt dat niet alleen 'hoge' cultuur, maar ook volkscultuur hierin betrokken moet worden; de publieke omroep is er tenslotte voor iedereen. Bahlmann vindt dat hierover afspraken gemaakt moeten worden. Het is duidelijk dat Joop van den Ende geprofiteerd heeft van de uitzendingen van "Op zoek naar Evita". Daarover is een brief opgesteld door het Commissariaat die ruimte biedt voor overleg. Lennart van der Meulen stelt dat als je aandacht voor cultuur wilt, daar ook André Rieu, Jan Smit en de Toppers bij horen. Die verdienen er aan. Is dat een probleem? De gesubsidieerde gezelschappen blijven gesubsidieerd.
6. Hammersma stelt vast dat zowel de omroepen als de instellingen een culturele taak hebben. Er moet beter en anders samengewerkt worden. Dat is iets anders dan het samen volschreeuwen van zalen. Er zouden problemen kunnen rijzen met betrekking tot de redactionele onafhankelijkheid. Harry Kies, sprekend namens de theatersector, zegt dat theaters en gezelschappen van de minister hun maatschappelijk draagvlak moeten vergroten. Dan denk je al snel aan de publieke omroep, die immers ook een culturele taak heeft. Waar maak ik een denkfout?, aldus Kies.
7. Bierman ziet grote nieuwe kansen met de nieuwe media voor samenwerking met de culturele sector. Juist op het vlak van kunst en cultuur moet je de kans grijpen om een gidsfunctie te vervullen.
8. Volgens Hammersma is zowel het cultuurbeleid als het mediabeleid gericht op het publiek belang van de verheffing van het volk. De omroep informeert over, toont en maakt soms zelf voorstellingen. Van Munster voegt daar aan toe dat behalve het maken er ook voor gezorgd moet worden dat het gezien wordt. Maar, aldus Hammersma, de publieke omroep moet onafhankelijk zijn en blijven. Bierman beaamt dat. Je moet altijd vanuit je journalistieke principes beginnen; van daaruit kun je via de interactieve mogelijkheden van de rode knop de kijker doorgeleiden naar een berg van informatie, ander beeldmateriaal, registraties en sites van culturele instellingen. En andersom ook, meent Bert Holvast. Instellingen kunnen ook verwijzen naar Cultura, en kunnen zo ook verkeer de andere kant op genereren. Het gaat er om hoe je de mensen raakt.
9. Volgens Schoonderwoerd is de huidige manier van registreren totaal achterhaald. Je kunt veel beter drie uur lang een camera laten lopen in een repetitieruimte. De eigen registraties van het HNB die hij heeft aangeboden, wilde de NPS niet. Schrurs en Daalmeijer wijzen op de eigen competentie van de omroep en bestrijden dat registraties achterhaald zijn. Daalmeijer wijst op Opera in The Cinema van Kinopolis (B), waarvoor 13.000 kaarten werden verkocht. Wat er op het podium gebeurt moet je vastleggen. Siebe Weide onderschrijft dat iedereen zijn eigen competentie heeft, maar je moet er over en weer wel iets over mogen zeggen.
10. Van der Meulen zegt dat HNB met zijn opnames kan aanhaken bij de Cultureplayer in Amsterdam. Bij de daarin deelnemende instellingen is er overigens niet in alle gevallen sprake van een mediastrategie. OCW zou er bij culturele instellingen op moeten aandringen dat zij zo'n mediastrategie bepalen als ze verder willen met subsidie.
11. Bierman noemt Fabchannel (Paradiso) als voorbeeld. Dat is een succesvol initiatief op het gebied van registratie. Dit model kan met andere culturele instellingen worden uitgevoerd, niet alleen in

Amsterdam, maar ook elders in Nederland. Van de opnames kunnen tevens fragmenten worden uitgezonden op de hoofdkanalen en ruimere passages of hele voorstellingen op Cultura. Atheneum in Amsterdam organiseert regelmatig gesprekken met schrijvers. Als je die opneemt, dan kun je bijzondere momenten uitzenden op TV en het hele verhaal op de Cultureplayer zetten of op Cultuurgemist.

12. Daalmeijer noemt het voorbeeld van het Rotterdams Philharmonisch Orkest, dat rond het vertrek van Valery Gergiev een twee uur durende documentaire over hem heeft gemaakt. Die is integraal uitgezonden op Cultura; een montage van één uur is uitgezonden op Nederland 2. Schoonderwoerd stelt vast dat op deze manier registratie van voorstellingen een voorwaarde is voor een verder gesprek met de omroep.
13. Volgens Weide is het proces van samenwerking te versnellen door instrumentarium en kennis over te dragen aan de cultuursector, zodat die ook content gaat maken. Zolang de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor wat er uitgezonden wordt maar bij de omroep ligt. Schrurs noemt de samenwerking van de VPRO met het IDFA en het IFFR, festivals die aansluiten bij de smaak- en waardedegemeenschap van de VPRO. De VPRO sponsort die festivals met geld van leden. Maar de VPRO bepaalt hoe er over bericht wordt. Hij noemt ook de samenwerking met de Volkskrant in cinema.nl.
14. Volgens Hammersma moet goed uitgeplozen worden waar de Mediawet belemmerend werkt. De eindverantwoordelijkheid moet duidelijk zijn.
15. Bierman pleit ervoor dat rond initiatieven als de Cultureplayer en de Cultuurshake een experimentele situatie wordt geschapen. Hammersma wijst erop dat de Cultureplayer zoals Bierman die voorstelt een concurrent zou kunnen zijn van Podium TV.
16. Van der Meulen stelt dat de omroep het afgelopen jaar veel geïnvesteerd heeft in contacten met de sector: in gesprekken met de Cultuurformatie en de Commissie Cultuurprofijt, in contact met bepaalde segmenten van de sector, zoals dramaproductanten en documentaire makers. Met theatergezelschappen en -producenten wordt gewerkt aan de registratie van een aantal toneelvoorstellingen, waarvan een aantal najaar 2009 op Nederland 2 uitgezonden zal worden. Daarnaast is er samenwerking in gang gezet tussen de drie omroepen die zich vooral met kunstprogrammering bezighouden, de AVRO, de NPS en de VPRO. En er is redactionele afstemming tussen de platforms.
17. Holvast pleit ervoor dat cultuursector en omroepen zich oriënteren op wat wél lukt, en dat er collegiale verbanden worden gelegd.
18. Volgens Kies geldt voor de auteursrechten dat hoe groter het probleem is, hoe dichter een oplossing nadert. Digitale platforms worden steeds belangrijker. Hij wil voor televisieregistraties afspraken maken met de bonden.
19. Hammersma zegt dat ruimte voor experiment mogelijk is, maar dat de wet wel de wet is. Omroepen en cultuurinstellingen moeten vooraf duidelijkheid hebben over de beleidsregels van het Commissariaat voor de Media. Uitgangspunt is en blijft een niet-commerciële, onafhankelijke omroep. Het Commissariaat is een toezichtorgaan. Misschien is het nog niet helemaal toegerust op de nieuwe situatie. Schrurs zegt veel contact te hebben gehad met het Commissariaat over cinema.nl en dat het Commissariaat zich volgend opstelt. Je mag nu iets met elkaars namen doen van het Commissariaat. Hammersma vraagt wat de volgende stap zou kunnen zijn. Daarbij is de definitie van kunst en cultuur van belang. Die moet je goed beschrijven.
20. Van der Meulen pleit ook voor een koppeling naar het kunst- en cultuurbeleid van OCW. De omroep werkt aan een gezamenlijke cultuurredactie, een plek waar instellingen naar toe kunnen met ideeën.
21. Holvast belooft van de kant van de Cultuurformatie te zullen proberen om de zaak zo in te richten dat de instellingen mee kunnen doen. Hij ziet als belangrijkste uitkomsten van dit gesprek:
 - culturele instellingen moeten een mediastrategie ontwikkelen

- koplopers in beide domeinen moeten samen kansrijke experimentele projecten kunnen starten, met name in relatie tot de nieuwe verdienmodellen die OCW voorstaat bij de cultuurinstellingen en met gebruikmaking van de verschillende mediaplatforms
 - er is behoefte aan een check op belemmeringen in de bestaande Mediawet, de Mededingingswet en EU-regels, en aan betere voorlichting op dit punt
 - we moeten een domein afspreken dat de omroep en de cultuurinstellingen samen beheren, en daarin collegiale verbanden leggen
 - de problemen met de auteursrechten moeten eenmalig worden opgelost.
22. Bierman stelt voor een viertal projecten uit te werken, waarover we over een paar maanden opnieuw praten om te zien wat er bereikt is. Hammersma vult aan dat OCW ook in de toekomst een faciliterende rol wil spelen, soms dichtbij, soms van wat verderaf. De vier projecten zijn:
1. regelgeving
OCW en Commissariaat inventariseren (samen met DCF en NPO/omroepen) welke belemmeringen er zijn op het gebied van de Mediawet, en hoe die geslecht kunnen worden.
 2. registratie
Omroepen en DCF gaan hieraan werken, waar nodig met steun van lokale overheden en OCW. Uitgangspunt is dat afhankelijk van het gebruik, er verschillende kwaliteitsniveaus zijn (van topniveau voor Nederland 1,2 en 3 tot webgebruik). De steun van de overheid kan liggen in de infrastructuur (vgl. Cultureplayer) maar ook in de subsidievoorwaarden in de kunst- en cultuursector.
 3. navigatie
Vanuit de hoofdnetten worden kijkers naar verder materiaal geleid; een *rode knop-experiment* van UPC en omroep later dit jaar zal zich richten op het culturele aanbod van de omroep, de Cultureplayer en de sector/instellingen.
 4. rechten
Omroepen, DCF, OCW en eventueel ook de bonden gaan voorstellen doen om rechtenproblemen op te lossen binnen de bestaande context van de auteurswet. De presentaties van Kees Tukker en Oscar van der Kroon kunnen daarbij als basis dienen.
23. Maas vult aan dat in het algemeen de omroepen zich openstellen voor suggesties en ideeën van de culturele instellingen. AVRO, NPS en VPRO kunnen een loket vormen voor deze contacten.